

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3219/2021. (V. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 117.Pf.630.677/2020/3. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Solt István ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Fővárosi Törvényszék 117.Pf.630.677/2020/3. számú ítéletével szemben terjesztette elő, és kérte a Fővárosi Törvényszék ítélete, valamint az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XI.23.652/2017/29. számú ítélete, illetve 10.P.XI.23.652/2017/41-II. számú kiegészítő ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy a fizetési meghagyásos ügyből perré alakult alapeljárásban alperesként szerepelt. A felperes a Budai Központi Kerületi Bíróságtól kérte, hogy a bíróság kötelezze az indítványozót hagyatéki hitelezői igényként érvényesített ügyvédi megbízási díj összegének fizetésére. A keresetnek a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XI.23.652/2017/29. számú ítéletével helyt adott. Az ítélettel szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez, mely 117.Pf.640.047/2018/10. számú végzésével – a másodfokú eljárás felfüggesztése mellett – visszaküldte az iratokat az elsőfokú bíróságnak a 10.P.XI.23.652/2017/29. számú ítéletkiegészítése végett. Az elsőfokú bíróság az ítéletét 10.P.XI.23.652/2017/41-II. számú kiegészítő ítéletével kiegészítette. Ezt követően a másodfokú bírósággal eljáró Fővárosi Törvényszék 117.Pf.630.677/2020/3. számú ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét és kiegészítő ítéletét.
- [3] Az indítványozó sérelmezte, hogy őt terhelte az elsőfokú bíróság annak bizonyításával, hogy az indítványozó elhunyt gyermeke mint örökgyógy még életében megfizette a felperesnek a perbe vitt követelést. Kifogásolta, hogy a bíróság úgy rendelkezett, hogy az indítványozó a követelés megfizetését átvételi elismervénnyel bizonyítsa, vagyis még a bizonyítás eszközét is megszabta, annak ellenére, hogy egyébként a polgári perekben a szabad bizonyítás elve érvényesül. Szerinte az elsőfokú bíróság nem vizsgálta kellő alaposággal az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit, ezek értékeléséről ítéletében nem adott számot. Állította, hogy a per tárgyát képező felperesi megbízási díj összegét, illetve jogosságát az eljárásban több alkalommal részletesen cáfolta, de szerinte ezen észrevételeit az elsőfokú bíróság kellő alaposággal nem vizsgálta, illetve nem vette figyelembe. Hiányolta a perben meghallgatott tanúk vallomására vonatkozó észrevételeinek az elsőfokú bíróság általi alapos megvizsgálását, illetve figyelembevételét is. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi keresetváltoztatást tartalmazó beadványt, s annak mellékleteként a felperesi órakimutatást csak a felperesi iratcsatolást és egy soron következő tárgyalást követően egy hónappal kézbesítette az indítványozó részére.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint a perbeli észrevételeinek, indítványainak, bizonyítékainak nem kellő alaposággal történő vizsgálata érdemben befolyásolta a bírói döntést, sérült általa az Alaptörvény XV. cikkében foglalt törvény előtti egyenlőséghez, illetve esélyegyenlőséghez való joga, továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. A felperesi keresetváltoztatást tartalmazó beadvány és a felperesi órakimutatás késedelmes kézbesítése kapcsán szintén a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét állította, illetve szerinte az eljárás észszerű időn belüli befejezésének követelményébe ütközött.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárást a teljes terjedelmében, az indítványozó fellebbezésének keretei között, a polgári perrendtartás szabályainak megfelelően bírálja felül. Állította továbbá, hogy a másodfokú bíróság a felperes fellebbezési ellenkérelmét az indítványozó részére nem kézbesítette. Minderre figyelemmel úgy vélte, hogy a másodfokú bíróság önhatalmúan, jogszabályi felhatalmazás nélkül, jogszabályi kötelezettségei megsértésével korlátozta a jogorvoslathoz való jogát, aminek következtében a jogerős ítélet az Alaptörvény

XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközött. A másodfokú bíróság az indítványozó jogorvoslathoz való jogának indokolatlan korlátozásával az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését is megsértette, mert nem biztosította, hogy az indítványozó más, vele összehasonlítható helyzetben lévő személyekkel azonosan, velük egyenlően gyakorolhassa a jogorvoslathoz való jogát.

- [6] A fentiekon túlmenően az indítványozó sérelmezte, hogy a bíróságok a jogszabályok értelmezése során nem az Alaptörvény 28. cikke szerint jártak el. Álláspontja szerint ugyanis az eljáró bíróságok nem voltak tekintettel az öröklési jogi helyzet sajátosságaira, ami abban nyilvánult meg, hogy az indítványozó számára a perben nem álló, már elhunyt harmadik személyek cselekedeteinek bizonyítását írták elő, azt is meghatározva számára, hogy milyen bizonyítékot fogadnának el tőle az elhunyt személy cselekedeteinek bizonyítékaként. Az indítványozó ennek kapcsán is hivatkozott a tisztességes eljáráshoz, a bírósághoz való forduláshoz és esélyegyenlőséghez való jogának sérelmére, mivel szerinte a „téves értelmezésen alapuló lehetetlen bizonyítási helyzetben” a fegyverek egyenlősége nem érvényesülhetett, illetve a hagyatéki hitelezői igényekkel szembeni kényszerű védekezés kapcsán számára kedvezőtlen helyzetbe került.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett törvényszéki ítélettel zárult ügyben alperes volt, számára a jogerős ítélet hátrányos döntésként értékelhető, és a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A természetes személy ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [9] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét a jogi képviselő 2020. május 5-én vette át, az alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bíróság útján 2020. július 6-án terjesztette elő) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős ítéletet támadta.
- [10] 2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 28. cikke sérelmét is állította. Az Alaptörvény 28. cikke nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog-sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható [pl. 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]; 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3072/2021. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [11] 2.2. Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pont]. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XV. cikke vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítványozó a perbeli észrevételeinek, indítványainak, bizonyítékainak figyelmen kívül hagyását, nem megfelelő vizsgálatát, illetve elbírálását, valamint a hagyatéki hitelezői igényekkel szembeni kényszerű védekezés kapcsán számára kedvezőtlen helyzetét állítja az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése sérelmére hivatkozott. Alkotmányjogi panaszában ugyanakkor az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését érintően nem indokolta azt, hogy az általa sérelmezett elsőfokú és másodfokú bírói döntés, mely a hagyatéki hitelezői igényként érvényesített ügyvédi megbízási díj összegének fizetéséről döntött, milyen összehasonlítható helyzetben lévő más konkrét személyi kör viszonylatában jelentett számára hátrányos megkülönböztetést. Mindezt figyelembe véve az indítvány alapján nem volt lehetőség az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése sérelmének érdemi alkotmányossági vizsgálatára.

- [12] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó a támadott ítéletekkel kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált jogai sérelmét mindenek előtt a perbeli észrevételeinek, indítványainak, bizonyítékainak nem megfelelő vizsgálata, a bíróságnak a bizonyítási teher, a bizonyítás módját érintő rendelkezései, valamint az eljárási iratok kézbesítésének állítólagos elmulasztása, késedelmes kézbesítése miatt kérte megállapítani.
- [14] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” [Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]] Az Alaptörvénynek az indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [15] Az indítványozó állította továbbá, hogy a másodfokú bíróság megsértette a jogorvoslathoz való jogát, a jogerős ítéletet ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság nem járt el megfelelően, az elsőfokú eljárást nem a teljes terjedelmében, nem a fellebbezés keretei között bírálta felül, a felperes fellebbezési ellenkérelmét nem kézbesítette számára. Az Alkotmánybíróság jogorvoslathoz való jog vonatkozásában állandó gyakorlattal rendelkezik, legutóbb a 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatában rögzítette összefoglaló jelleggel: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása [35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]]. [...] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága [2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]].” (Indokolás [38]–[39]) A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a jogorvoslat korlátozott lett volna. A másodfokú bíróság a fellebbezés alapján a vonatkozó eljárási szabályok szerint érdemi felülbírálatot végzett, a fellebbezési kérelmeket egyenként elbírálta, s azokkal kapcsolatban indokolt döntést hozott. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás sem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [16] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjában és 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. május 11.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1236/2020.

